

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN THỊ PHƯƠNG NGOAN

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP
XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN YÊN SƠN, TỈNH TUYÊN QUANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Thái Nguyên, năm 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN THỊ PHƯƠNG NGOAN

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP
XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN YÊN SƠN, TỈNH TUYÊN QUANG**

Ngành: Phát triển nông thôn

Mã số: 60-62-01-16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Đinh Ngọc Lan

Thái Nguyên, năm 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và hoàn toàn chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ để thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Phương Ngoan

LỜI CẢM ƠN

Trước hết với tình cảm chân thành và lòng biết ơn sâu sắc, tôi xin gửi lời cảm ơn đến người trực tiếp hướng dẫn và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các thầy giáo, cô giáo trong Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, các Thầy Cô thuộc bộ phận quản lý sau đại học trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã trực tiếp giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin cảm ơn UBND huyện Yên Sơn; UBND các xã: Lang Quán, Thắng Quân, Tứ Quận - huyện Yên Sơn và các hộ gia đình ở 3 xã trên đã cung cấp số liệu thực tế và thông tin cần thiết để tôi hoàn thành luận văn này.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn đồng nghiệp, bạn bè, cùng toàn thể gia đình, người thân đã động viên tôi trong thời gian học tập và nghiên cứu đề tài.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2015

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Phương Ngoan

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	3
2.1. Mục tiêu chung.....	3
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
3.1. Đối tượng nghiên cứu.....	3
3.2. Phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa của đề tài.....	4
4.1. Ý nghĩa khoa học	4
4.2. Ý nghĩa thực tiễn	4
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU.....	5
1.1. Cơ sở khoa học của đề tài	5
1.1.1. Khái niệm về phát triển nông thôn.....	5
1.1.2. Khái niệm về nông thôn mới và xây dựng nông thôn mới	5
1.1.2.1. Khái niệm nông thôn mới	5
1.1.2.2. Nội dung xây dựng nông thôn mới	6
1.1.3. Nguồn gốc động lực xây dựng nông thôn mới.....	12
1.1.3.1. Động lực từ công nghiệp hóa và đô thị hóa	12
1.1.3.2. Động lực từ nông dân phi nông hóa.....	13
1.1.3.3. Động lực từ các doanh nghiệp trong lĩnh vực nông nghiệp và các tổ chức hợp tác	13
1.1.4. Nguyên tắc thực hiện xây dựng nông thôn mới	14

1.1.5. Các bước xây dựng nông thôn mới	15
1.2. Một số kết quả nghiên cứu về xây dựng mô hình nông thôn mới trong và ngoài nước	15
1.2.1. Các nghiên cứu trên thế giới	15
1.2.2. Các nghiên cứu trong nước	16
1.2.2.1. Thành tựu của quá trình phát triển nông thôn	16
1.2.2.2. Nghiên cứu về các mô hình phát triển nông thôn mới ở Việt Nam	19
1.3. Một số kinh nghiệm về xây dựng nông thôn mới	21
1.3.1. Kinh nghiệm xây dựng nông thôn mới từ các nước trên thế giới	21
1.3.2. Tình hình xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam	22
1.4. Xây dựng nông thôn mới ở Tuyên Quang	24
CHƯƠNG 2: NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	28
2.1. Đối tượng nghiên cứu	28
2.2. Địa điểm và thời gian nghiên cứu	28
2.2.1. Địa điểm nghiên cứu	28
2.2.2. Thời gian nghiên cứu	28
2.3. Nội dung nghiên cứu	28
2.4. Phương pháp nghiên cứu	28
2.4.1. Phương pháp thu thập thông tin	28
2.4.2. Phương pháp phân tích	29
2.4.2.1. Phương pháp thống kê mô tả	29
2.4.2.2. Phương pháp thống kê so sánh	29
2.4.2.3. Phương pháp chuyên gia	29
2.4.3. Phương pháp xử lý và phân tích thông tin	30
CHƯƠNG 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	31
3.1. Điều kiện tự nhiên kinh tế xã hội huyện Yên Sơn	31
3.1.1. Điều kiện tự nhiên, tài nguyên thiên nhiên	31
3.1.1.1. Vị trí địa lý	31
3.1.1.2. Điều kiện địa hình, khí hậu, thủy văn	31
3.1.1.3. Các nguồn tài nguyên	32

3.1.2. Thực trạng về kinh tế - xã hội	33
3.1.2.1. Tình hình dân số và lao động	33
3.1.2.2. Tình hình kinh tế của huyện Yên Sơn.....	35
3.1.2.3. Đặc điểm về cơ sở hạ tầng	36
3.2. Thực trạng xây dựng nông thôn mới ở huyện Yên Sơn.....	39
3.2.1. Chủ trương chính sách của Đảng và nhà nước về xây dựng nông thôn mới tại huyện Yên Sơn	39
3.2.2. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành	40
3.2.3. Công tác tuyên truyền, vận động	41
3.2.4. Xây dựng và thực hiện Kế hoạch thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010 - 2020	42
3.2.5. Kết quả bước đầu tổ chức thực hiện Kế hoạch thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010 - 2015	42
3.2.6. Nhận thức của cán bộ và người dân về xây dựng nông thôn mới.....	56
3.2.6.1. Nhận thức và hoạt động của cán bộ cấp cơ sở về nông thôn mới.....	56
3.2.6.2. Nhận thức và hoạt động của người dân về xây dựng nông thôn mới	57
3.3. Đánh giá điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức trong việc thực hiện xây dựng NTM trên địa bàn huyện Yên Sơn	63
3.3.1. Điểm mạnh	63
3.3.2. Điểm yếu	64
3.3.3. Cơ hội.....	65
3.3.4. Thách thức.....	65
3.4. Các giải pháp chủ yếu đẩy mạnh quá trình xây dựng nông thôn mới ở huyện Yên Sơn trong những năm tới	66
3.4.1. Một số giải pháp chung.....	66
3.4.2. Giải pháp cụ thể nhằm xây dựng nông thôn mới hiệu quả trên địa bàn huyện Yên Sơn.....	68
3.4.2.1. Về xây dựng cơ sở hạ tầng kinh tế - xã hội.....	68
3.4.2.2. Về phát triển kinh tế và tổ chức sản xuất.....	70
3.4.2.3. Về văn hóa, xã hội, môi trường.....	71

3.4.2.4. Hệ thống tổ chức chính trị và an ninh trật tự xã hội	73
3.4.3. Giải pháp nâng cao sự tham gia của người dân trong xây dựng nông thôn mới....	74
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	75
1. Kết luận	75
2. Kiến nghị	76

TÀI LIỆU THAM KHẢO

I. Tiếng Việt

II. Tiếng Anh

PHỤ LỤC

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Nghĩa
BCĐ	: Ban chỉ đạo
BQ	: Bình quân
HTX	: Hợp tác xã
KHKT	: Khoa học kỹ thuật
LĐ	: Lao động
MT	: Môi trường
MTQG	: Mục tiêu quốc gia
NTM	: Nông thôn mới
PTNT	: Phát triển nông thôn
SX-KD	: Sản xuất - kinh doanh
THCS	: Trung học cơ sở
TT	: Thứ tự
UBND	: Ủy ban nhân dân
XHCN	: Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Tình hình sử dụng đất đai của huyện Yên Sơn (2012-2014).....	32
Bảng 3.2. Tình hình dân số và lao động của huyện Yên Sơn (2012-2014)	34
Bảng 3.3. Tình hình kinh tế của huyện qua 3 năm (2012-2014)	35
Bảng 3.4. Chiều dài các loại đường trong hệ thống giao thông huyện Yên Sơn.....	37
Bảng 3.5. Cơ sở hạ tầng ngành y tế huyện Yên Sơn.....	38
Bảng 3.6. Cơ sở hạ tầng ngành giáo dục huyện Yên Sơn.....	38
Bảng 3.7. Tình hình thực hiện tiêu chí Quy hoạch và thực hiện quy hoạch (Tính đến hết năm 2014).....	43
Bảng 3.8. Tình hình thực hiện tiêu chí giao thông (Tính đến hết năm 2014).....	44
Bảng 3.9. Tình hình thực hiện tiêu chí thủy lợi (Tính đến hết năm 2014)	45
Bảng 3.10. Tình hình thực hiện tiêu chí về điện nông thôn (Tính đến hết năm 2014).....	46
Bảng 3.11. Tình hình thực hiện tiêu chí nhà ở dân cư (Tính đến hết năm 2014)	48
Bảng 3.12. Tình hình thực hiện tiêu chí về giáo dục (Tính đến hết năm 2014)	50
Bảng 3.13. Tình hình thực hiện tiêu chí về Y tế (Tính đến hết năm 2014)	51
Bảng 3.14. Tình hình thực hiện tiêu chí môi trường (Tính đến hết năm 2014).....	52
Bảng 3.15. Tình hình thực hiện tiêu chí hệ thống tổ chức chính trị (Tính đến hết năm 2014).....	54
Bảng 3.16. Tổng hợp kết quả thực hiện các tiêu chí trên toàn huyện (Tính đến hết năm 2014).....	56
Bảng 3.17. Các kênh tiếp cận thông tin của người dân về xây dựng nông thôn mới (n=90)	57
Bảng 3.18. Sự tham gia của người dân trong tiến trình xây dựng nông thôn mới (n=90)	58
Bảng 3.19. Đánh giá của người dân về hoạt động xây dựng NTM tại huyện Yên Sơn (n=90)	60